

KNGMG Jaarverslag 2019

In dit inhoudelijke jaarverslag belichten we een aantal van de bijzonderheden en hoogtepunten van het afgelopen jaar. Het financiële jaarverslag over 2019 zal in de volgende Geo.brief verschijnen.

Samenstelling van het hoofdbestuur

Na een volle termijn van zes jaar plus een verlenging van enkele maanden heeft Lucia van Geuns het voorzitterschap overgedragen aan Bob Hoogendoorn. In de afgelopen zes jaar heeft het bestuur onder Lucia's leiding hard gewerkt aan het moderniseren van onze vereniging. We zijn zichtbaarder geworden, onder meer door een nieuwe website, de digitale nieuwsbrief, een modern vormgegeven Geo.brief, goed bezochte Kringendagen en grote symposia zoals die over de aardbevingen in Groningen en het hieronder beschreven Zeespiegelsymposium. Lucia schreef verreweg de meeste en misschien wel de beste 'van het bestuur' columns (in 2019 liefst nog vier keer) met in Geo.brief 5 dan toch echt de laatste met als titel 'zand erover'. Op de pagina ernaast staat het introductie-interview met Bob, die vol met ideeën zit om de vernieuwing voort te zetten. Op de jaarvergadering hebben we verder afscheid genomen van Harm Jan Pierik als algemeen bestuurslid. Hij is opgevolgd door Kay Koster.

Secretariaat

Na vele jaren van trouwe dienst, was 2019 het laatste jaar dat Els Ufkes onze ledenadministratie verzorgde. Zij heeft dit drie jaar gedaan, aansluitend op zes jaar als penningmeester. We willen Els hier heel hartelijk voor bedanken. Eind 2019 hebben we de ledenadministratie overgedragen aan Buvo, een administratiekantoor dat zich specifiek op verenigingen richt. Met ingang van 1 januari 2020 wordt de ledenadministratie en de jaarlijkse inning van de contributie door Buvo verzorgd. Voor de ledenadministratie geldt het email adres ledenadministratie@kngmg.nl dat door de medewerkers van Buvo wordt beheerd. Mail gericht aan kngmg@kngmg.nl wordt doorgeleid naar de secretaris van het hoofdbestuur en blijft beschikbaar voor alle andere zaken. Ons postadres blijft bij TNO, afdeling Geomodelling in Utrecht en het archief is nog steeds ondergebracht in het Science Centre in Delft.

Ledenbestand

Het totaal aantal leden per 31 december 2019 bedroeg 776. Vergeleken met de eindstand van 2018 (756) is er een stijging van 20 leden. Vorig jaar zijn 6 van onze leden overleden. Een 20-tal leden heeft in 2019 om uiteenlopende redenen opgezegd en we hebben 46 nieuwe leden mogen verwelkomen.

KNGMG Jaarverslag 2019

Financiën

Het financieel boekjaar 2019 is afgesloten met een positief saldo van circa € 13.000,-. Dit positieve resultaat komt mede door hogere contributie-inkomsten, lagere verenigingskosten en lagere kosten voor activiteiten dan begroot. De grootste uitgaven zijn die voor de Geo.brief, op afstand gevolgd door NJG en de administratiekosten. Ook voor het boekjaar 2020 is een begroting opgesteld die in een batig saldo resulteert. Net als in 2018 wordt er strenger toegezien op 'wanbetalers': na twee jaar niet betalen van de contributie ondanks aanmaningen wordt het lidmaatschap beëindigd. In 2020 zullen we overgaan op automatische incasso als standaard voor het betalen van de contributie. We hebben daarvoor inmiddels vele machtigingen ontvangen, waarvoor dank.

Het KNGMG dankt Shell en TNO voor het sponsoren van resp. de Escherprijs en de Jelgersmaprijs en dankt de begunstigers, EBN, NAM, TNO, Total E&P Nederland, Wintershall, Panterra en Deltares voor hun bijdragen. Verder bedanken we TNO voor het beschikbaar stellen van vergaderruimte en werktijd voor de hoofdredacteur van de Geo.brief en voor de secretaris van het hoofdbestuur. Universiteit Utrecht wordt bedankt voor de organisatie rondom het Zeespiegelsymposium en de Staringlezing en TU Delft, Deltares en TNO voor de EFG Council meeting en de Energietransitie-workshop. Tot slot zijn we NWO zeer erkentelijk voor de jaarlijkse bijdrage aan de Geo.brief.

Staringlezing en Zeespiegelsymposium

De Staringlezing door professor Roderik van der Wal was dit jaar ingebed in een drukbezocht (meer dan 100 deelnemers) en succesvol KNGMG-symposium over de zeespiegel. Het symposium startte met drie zeer informatieve lezingen: Jos van Alphen sprak over het onderzoeksprogramma zeespiegelstijging, Fedor Baart praatte ons bij over de huidige zeespiegelstijging zoals gemeten in getijdenstations en Aimée Slangen bediscussieerde diverse scenario's voor de toekomst. Vervolgens nam Roderik van der Wal de zaal mee in een boeiend verhaal over het schrijven van VN-rapporten, de ijskappen van Groenland en Antarctica en zeespiegelscenario's. Na de lezing volgde een slotdebat dat werd ingeleid door een *spoken column* van Salle Kroonenberg. Een uitgebreid verslag is te vinden op onze website. Verder staan de column van Salle Kroonenberg en een interview met Roderik van der Wal over het afsmelten van de Antarctische ijskap in Geo.brief 7.

KNGMG Jaarverslag 2019

Jelgersmaprijs

De Jelgersmaprijs voor de beste Nederlandse aardwetenschappelijke bachelorscriptie 2017-2018 is gewonnen door Viktoria Trautner van de VU Amsterdam voor haar scriptie over spooorelementen in het binnenste van Mercurius, getiteld "Effect of oxygen fugacity on siderophile and chalcophile trace element partitioning between Fe-S - Fe-Si alloys and silicate melts". De prijs werd op 15 maart tijdens het Nederlands Aardwetenschappelijk Congres (NAC) uitgereikt. KNGMG dankt de expertjury voor het beoordelen van de uit een zeer gevarieerd aardwetenschappelijk speelveld afkomstige scripties. In Geo.brief 4 staat een interview met Viktoria. Eervolle vermeldingen waren er voor Yorick Veenma – Universiteit Utrecht, voor zijn scriptie 'Early Pleistocene Climate Forcing of the Caspian Sea Level: Implications of Stable Isotope Records from the Kura Basin' en voor Dieuwertje Kuijpers voor haar scriptie 'Modeling radar wave propagation for Near-Earth Objects'.

Escherprijs

De B.G. Escherprijs 2018 voor de door de jury als beste beoordeelde afstudeerscriptie in de (toegepaste) aardwetenschappen werd eveneens op het NAC uitgereikt aan twee winnaars: Joëlle Kubeneck (Universiteit Utrecht) voor haar scriptie over 'The fate of phosphorus in methane-rich sediments in three eutrophic coastal systems', en Melanie During (VU Amsterdam) voor haar 'Spring apocalypse at the K-Pg boundary'. Interviews met Joëlle en Melanie staan in Geo.brief 2. Het bestuur is de jury, die na vele jaren voor de laatste keer werd geleid door Johan Weijers, zeer erkentelijk. Johan is opgevolgd door Koen van Tooreenburg.

Van Waterschoot van der Gracht Penning

In de reguliere cyclus van maart tot juli zijn in 2019 geen voordrachten gedaan voor de Van Waterschoot van der Grachtpenning. Het is vanaf heden tot 1 juli weer mogelijk om voordrachten in te dienen – zie daarvoor de oproep elders in dit nummer.

NAC 2019 – Nederlands Aardwetenschappelijk Congres

Op 14 en 15 maart 2019 werd mede namens KNGMG en NWO voor de 15e keer het Nederlands Aardwetenschappelijk Congres georganiseerd. Het congres, gericht op alle vakgebieden binnen de aardwetenschappen, gaf ruime gelegenheid voor interdisciplinaire discussie en de mogelijkheid voor vooral jonge wetenschappers om hun onderzoeksresultaten te presenteren. Het NAC was dit jaar voor

KNGMG Jaarverslag 2019

het eerst op een nieuwe locatie: het Van der Valk hotel in Utrecht. Een andere vernieuwing is dat het congres voortaan jaarlijks in plaats van om de twee jaar gehouden zal worden. KNGMG was extra betrokken doordat bestuurslid Marc Hijma als Buzzmaster de zaal bij de plenaire sessies betrok.

Op 15 maart werden in een plenaire sessie de bovengenoemde Jelgersma- en Escherprijzen uitgereikt. Daarnaast reikte de redactie van het NJG een prijs uit voor het beste NJG-artikel met als eerste auteur een jonge en veelbelovende wetenschapper. De winnaar was Linda Prinz voor haar artikel 'Facies analysis and depositional model of the Serravallian-age Neurath Sand, Lower Rhine Basin (W Germany)'. De NAC Fotoprijs ging naar Renée de Bruijn; haar foto van een zich terugtrekkende gletsjer in Nepal sierde de omslag van Geo.brief 3 waarin tevens een sfeerimpressie van het congres is opgenomen en de drie NAC posterprijswinnaars João Trabucho Alexandre, Chris Fokkema en Margot Cramwinckel zijn uitgelicht.

Geologie en de Energietransitie

Elk jaar houdt de European Federation of Geologists (EFG) een 'council meeting' in een van de aangesloten landen. Dit jaar had KNGMG, het Nederlandse lid van de federatie, de eer om de meeting te faciliteren. De council meeting vond in mei plaats in Delft, en werd voorafgegaan door een Euroworkshop over 'Geology and the Energy Transition' georganiseerd door onze KNGMG gedelegeerden Bob Hoogendoorn (Deltares) en Michiel van der Meulen (TNO – GDN) in samenwerking met het hierboven genoemde CHPM2030 project. Een verslag van de workshop staat in Geo.brief 3.

EFG projecten

KNGMG is samen met andere bij de EFG aangesloten Europese beroepsorganisaties als *third party* bij een aantal EU-projecten betrokken. De coördinatie van de projecten ligt in handen van de EFG. Twee projecten, INTRAW en KINDRA waren in 2018 al afgerond; in 2019 is de laatste hand gelegd aan CHPM2030, gericht op het ontwikkelen van innovatieve technologie voor de gelijktijdige winning van warmte-energie en metalen, en het succesvolle UNEXMIN, waarin een vernieuwend mijneninspectiesysteem met behulp van robots is ontwikkeld waarmee ondergelopen mijnen in kaart gebracht kunnen worden (zie ook het artikel in Geo.brief 7). Komend jaar zal KNGMG participeren in ENGIE, een project dat vrouwelijke middelbare scholieren wil aanmoedigen om aardwetenschappen te studeren.

KNGMG Jaarverslag 2019

Accreditatie

Aardwetenschappers in Nederland kunnen via het KNGMG een accreditatie als professioneel geoloog (EurGeol) verkrijgen bij de EFG. Het gaat om aardwetenschappers met enige jaren werkervaring, die zich committeren aan een beroepscode en actief hun kennis op peil houden. In totaal zijn nu 17 KNGMG leden geaccrediteerd.

Netherlands Journal of Geosciences

Het tijdschrift NJG is een gezamenlijke uitgave van KNGMG en TNO - Geologische Dienst Nederland. In het bestuur van de Stichting Netherlands Journal of Geosciences (SNJG) zijn zowel TNO als KNGMG met twee leden vertegenwoordigd. Voor KNGMG zijn dat Hemmo Abels en Boris Jansen; de laatste is aan het einde van het jaar opgevolgd door Femke Vossepel. Omdat Femke ook bestuurslid van het KNGMG is zijn de contacten tussen KNGMG en SNJG goed gewaarborgd.

Vanaf 1 januari 2019 is NJG *open access* en *online-only*. Dat was voor velen van ons even wennen: er valt niet langer een papieren exemplaar in de bus en hoe weet je eigenlijk dat er een nieuw artikel is verschenen? Dit gebeurt via onze digitale nieuwsbrief, de website en LinkedIn, waar je steeds op de hoogte gehouden wordt van nieuwe artikelen en *editorials*.

In 2019 zijn zeven artikelen verschenen. Dat aantal is laag, maar vooralsnog lijkt het een tijdelijke dip te zijn. Voor 2020 zijn de vooruitzichten namelijk prima, met o.a. een lijvig *special issue* over geothermie waarvan KNGMG ook een aantal papieren exemplaren zal laten drukken.

Geo.brief

In de acht nummers van de Geo.brief werd dit jaar volop aandacht besteed aan actuele thema's zoals geothermie, de energietransitie, zeespiegelstijging, het afsmelten van ijskappen en de hernieuwde belangstelling voor de Nederlandse vulkanen in de Cariben. Ook was er ruimte voor nieuwe wetenschappelijke methoden voor uiteenlopende zaken als het bepalen van erosiesnelheden, het monitoren van dijken met glasvezel en het in 3D vastleggen van ontsluitingen. Opvallend veel kernmateriaal dit jaar, met een tweede leven voor Noordzeekernen, een artikel over het kernhuis in Zeist en een promotieonderzoek rond kernen uit Bremen vol minuscule fossielen. Persoonlijke verhalen uit Oman leken een ander *trending topic* te zijn. Vaste rubrieken waren het 'Stukje steen' van Timo Nijland en Wim Dubelaar met aandacht voor o.a. Porsgrunn in Mainz, Grand Antique in Rijsel en

KNGMG Jaarverslag 2019

kalkareniet in Burgsteinfurt, en natuurlijk de prachtige geofoto's van Jeroen Peters. Het bestuur dankt redactie, vormgever, drukker en uiteraard de vele auteurs hartelijk voor wederom een prachtige jaargang.

Website en digitale nieuwsbrief

Ook in 2019 hebben we volop geprofiteerd van onze website en de daaraan gekoppelde digitale nieuwsbrief waarmee we aankondigingen, nieuwsberichten, verslagen en foto's snel onder de leden kunnen verspreiden. Wenche Asyee heeft de website voortdurend voorzien van nieuwsberichten en artikelen.

Jan Stafleu, secretaris